

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 2

Gemeente Den Haag, 27 maart 2024

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Margien Oepts

Plv. voorzitter

Franz Ziegler

Lid

Frederik Pöll

Lid

Secretaris:

Kirsten van der Plas

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst voor vaststelling 03 april 2024

B. BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Edisonstraat 2, 2A, 4, 6 en Galileistraat 135 en 137

20240327 B/202326835

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen van de winkels en woningen Edisonstraat 2, 2A, 4, 6 en woningen Galileistraat 135 en 137 tot 10 woningen, het verlengen van het dakschild en het wijzigen van de gevel.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de gebiedsaanduiding 'Overige zone – Gemeentelijk beschermd stadsgezicht'.

Eerder kon de commissie zich wijzigingen aan de onderhavige panden voorstellen maar stemde zij nog niet in met het ontwerp. Het plan deed onvoldoende recht aan de cultuurhistorische waarde van het gemeentelijk beschermd stadsgezicht, de geschiedenis van de locatie met pandsgewijze kappen en de in de archiefbeelden zichtbare architectonische kwaliteit. Zij vroeg het ontwerp nader af te stemmen op de verschillende onderdelen van het architectonische ensemble.

In het voorliggende aangepaste ontwerp is het tussenlid dichtgebouwd en zijn er gevelverbeteringen en aanpassingen gedaan. Het volume is verkleind en het dakterras is komen te vervallen. Ook maakt het opmettelen van de gevel en het terugbrengen van de oorspronkelijke metselwerkkuif niet langer onderdeel uit van het plan.

De commissie vraagt om de dakrand van het tussenlid omhoog te brengen tot de dakrand van het linker naastgelegen pand en het erachter gelegen volume. Dit levert meer 'vlees' op tussen het venster in het tussenlid ter hoogte van de tweede verdieping en de dakrand. De dakrand dient zorgvuldig te worden gedetailleerd met hoogwaardige materialen en een vormgeving die recht doet aan de cultuurhistorische waarde, passend bij de dakrand van de rechter belending. Ook het boeiboord van de dakkapel dient zorgvuldig te worden gedetailleerd.

Het ontwerp is nog altijd niet goed in detail te beoordelen aangezien er sprake is van inconsequenties in het tekenwerk. Detail 8 en 11 komen niet overeen met de gevelaanzichten. Deze details dienen exact en kloppend te zijn. De commissie vraagt om een passende hoogwaardige en rijke detaillering, aansluitend bij de oorspronkelijke architectuur en met hoogwaardige materialen. De voorgestelde detaillering is

onvoldoende hoogwaardig. De materiaal- en kleurstaat dient compleet te worden gemaakt, inclusief kleurspecificaties en -nummers.

De commissie stemt in met de toog met metselwerkverbijzondering boven het venster op de 1^e verdieping. De architectuur van de voordeur is nu passend bij de architectuur.

2 Hollanderstraat 60

20240327 B/2023-00607

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen en vergroten van de woning Hollanderstraat 60 door het maken van een dakopbouw met dakterras.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De onderhavige woning maakt onderdeel uit van een architectonische eenheid van vier panden; Hollanderstraat 54 tot en met 68. De commissie beoordeelt de keuze voor een schild als geëigend – in de directe omgeving komen panden met kappen voor – de keuze voor een driezijdig schild echter niet. Gezien de architectonische eenheid van vier panden dient ter hoogte van nummers 54 en 68 de eenheid te worden beëindigd met een schuin dakschild. Dit betekent dat de onderhavige dakopbouw dient te bestaan uit een voorschild met twee rechte (wacht)gevels. Zij vraagt de wachtgevels in stucwerk uit te voeren in de kleur stofgrijs (RAL7037 of vergelijkbaar). De commissie adviseert het metselwerk een strek om te zetten op de wachtgevels. De hellingshoek dient gespecificeerd te worden op zowel de overzichts- als detailtekeningen, een hellingshoek van maximaal 75 graden is in relatie tot de bestaande kappen in de straat voorstelbaar.

De commissie stemt niet in met het dakterras aan de achterzijde. Er ontstaat een cascade aan buitenruimtes op verschillende verdiepingen. Dit doet afbreuk aan de leesbaarheid van het hoofdvolume en doet afbreuk aan de ruimtelijk beleving van het ensemble.

Ten aanzien van de detaillering merkt de commissie op dat er een inconsequentie is in het tekenwerk. Het draaikiep-raam met bovenlicht is niet als zodanig gedetailleerd. In plaats van de voorgestelde shingles zijn natuurleien hoogwaardiger en passender binnen de context. De commissie beoordeelt de detaillering in het algemeen als te eigentijds in relatie tot de bestaande gevelwand. Een meer historische detaillering, zorgvuldig gerelateerd aan de bestaande karakteristieken, is geëigend binnen dit rijks beschermde stadsgezicht.

Voor een goede beoordeling van het plan binnen de context vraagt de commissie een tekening van het mogelijk toekomstige eindbeeld van de totale dakopbouw voor het gehele architectonische ensemble. De materiaal- en kleurstaat dient compleet te worden gemaakt, inclusief kleurspecificaties en -nummers.

3 Katerstraat 7 tot en met 109, Boekhorststraat 60 tot en met 64, Oog in 't Zeilstraat 18 tot en met 69 en Paviljoensgracht 19C, D, E en 21

20240327 B/202327170

Bouwen/Cultuurhistorie: het veranderen van de gevel van de woningen Katerstraat 7 tot en met 109, Boekhorststraat 60 tot en met 64, Oog in 't Zeilstraat 18 tot en met 69 en Paviljoensgracht 19C, D, E en 21 door het vervangen van de schuiframen, panelen in kozijnen, verwijderen tegels op de gevels en herstellen van het gevelisolatiesysteem.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en beoordeeld in het kader van de dubbelbestemming 'Waarde-Cultuurhistorie'.

De commissie heeft waardering voor de zorgvuldige benadering voor het verduurzamen van deze woonblokken (stadsvernieuwing) uit de jaren '80. De bestaande architectuur is zorgvuldig en kenmerkend voor zijn tijd met gestucte gevels en fraaie halfronde trappenhuisen met glazen bouwstenen. Belangrijkste wijzigingen betreffen het vervangen van de bestaande schuiframen, het verlengen van de onderdorpels, het verwijderen van later aangebrachte tegels op de gevels en het herstellen van het gevelisolatiesysteem. Hoewel de commissie wijzigingen aan dit pand denkbaar acht kan zij niet instemmen met de voorgestelde wijzigingen. Het voorstel is onvoldoende inzichtelijk; het voor- en nabeheld is niet duidelijk op tekening.

Het nieuwe aluminium schuifraam levert een optelling van materialen op. Mogelijk is deze vergroving ten opzichte van de bestaande profilering voorstelbaar, de commissie kan dit echter pas beoordelen als zij een monster van dit type kozijn heeft gezien.

De kleurkeuzes voor het stucwerk dienen afgestemd te worden op het oorspronkelijke plan. Aangezien de commissie nog geen informatie heeft over de oorspronkelijke kleuren van het stucwerk en de daarin opgenomen kozijnen, kan zij deze nog niet beoordelen. De commissie pleit voor inzicht in de oorspronkelijke tekeningen (archiefstukken) en gevelfragmenten 1:20.

NB: de commissie pleit ervoor om ook voor wat betreft de openbare ruimte terug te grijpen op de oorspronkelijke ontwerpideeën. In dat licht zou het verwijderen van de later aangebrachte hekwerken de voorkeur hebben.

4 Okkernootstraat 140

20240327 B/202325618

Bouwen: het vergroten van de woning Okkernootstraat 140 door het maken van een dakopbouw.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie is gevraagd om deze dakopbouw te beoordelen. De onderhavige woning maakt onderdeel uit van een architectonische eenheid van 4 panden. Op nummer 132,

het buurpand, is eerder een dakopbouw vergund en gerealiseerd. De onderhavige dakopbouw dient in hoofdvorm, positionering, architectuur, materialisering en kleurstelling gelijk te zijn aan de reeds gerealiseerde dakopbouw op de architectonische eenheid. Hierdoor ontstaat een doorgaande extra bouwlaag die de eenheid van de architectuur van het bouwblok (in dit geval de architectonische eenheid) benadrukt.

Omdat de typologie van de dakopbouw zal wijzingen zijn de details niet beoordeeld.

5 Spaarnestraat 24

20240327 B/2023-00540

Bouwen: het vergroten van de woning Spaarnestraat 24 door het maken van een dakopbouw met een dakterras op de derde verdieping aan de achterzijde.

Niet akkoord

Het bouwplan wordt getoetst aan de Welstandsnota.

Met de voorgestelde typologie van een gemetselde setback verhoudt de onderhavige dakopbouw zich zorgvuldig tot zijn context. Aan de overzijde van de straat is ook sprake van een gemetselde setback; dit levert een symmetrisch straatbeeld op. De commissie kan echter niet instemmen met de architectonische uitwerking.

In het algemeen is de dakopbouw te schraal en is hij onvoldoende gehecht aan de onderliggende bestaande gevel. De dakrand is in maat en vormgeving onvoldoende ondergeschikt in relatie tot de onderliggende bestaande architectuur en de daarbij behorende luifel. De kozijnen zijn te vlak gedetailleerd, er is meer negge nodig voor een goede hechting aan de bestaande onderliggende gevelwand. De achtergevel is onvoldoende in lijn met de onderliggende bestaande gevelindeling. De wachtgevels ontbreken en dienen te worden aangevuld.

De commissie beoordeelt de detaillering als onvoldoende hoogwaardig, dit geldt in het bijzonder voor de trespa-boeidelen. De gevels met een metselwerk uiterlijk dienen te worden uitgevoerd met een keramisch materiaal en te worden afgestemd op de oorspronkelijke bakstenen van de metselwerk gevel, namelijk wat betreft de kleur en het formaat, het type en de kleur van de voeg, en het metselverband. Ook dienen zij twee koppen de hoek om te worden gezet. In de gevelaanzichten is een ventilatievoorziening aangegeven maar in de detaillering ontbreekt deze. De commissie pleit voor een verholten oplossing van de ventilatie.

Voor een goede beoordeling van het plan binnen de context vraagt de commissie een tekening van het mogelijk toekomstige eindbeeld van de totale dakopbouw voor het gehele architectonische ensemble.

Margien Oepts

Plv. voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag